

**Játékos feladatok a 8. évfolyamosok számára
magyar nyelv és irodalom tantárgyból
2. forduló**

...../ 52 pont

Név: .....

Iskola: .....

I. PARÓDIA

Mely ismert magyar művek paródiáját olvashatjuk az alábbiakban? Nevezd meg az eredeti mű címét és szerzőjét! 6 p

A paródia	Az eredeti mű címe	Az eredeti mű szerzője
„Község szélén rövid csehó, Épp előtte megy a folyó. Tükörképét megnézhetné, Ha az éjjel meg nem lepné.”		
„Megmar strassze három számnál Feltárult az eb-diszkont. Hepajozva ebfül Ali Vágta át a szalagot.”		
„Hé, mi a franc! Kotlóska, ön a kéróban lakik itt fönne? Kaporszakál jól komálhat, a helyzeted nagyon állat!”		
„Égetőn pörköl a nyári korong fénye Az űr fedeléről a terelő legényre.”		
„Egykor hajdan, hajdanában, Susogó lomb fókuszában, Nyuszitrió összeröfönt, Bársony gyepes helyre csüccsent.”		
„Hús cüg süvít, hogy az egyén szinte megfagy. Kinek klappol? Csak a dagadt gyúrt-hó tagnak.”		

II. MONDATOS

Nyelvtani szempontból miért érdekes az alábbi mondat? Hogy hívjuk az ilyen típusú mondatokat? 2 pont

Ó, tag, jaj, nehéz a lét, aludni kín, dúl a tél, az éhen jajgató.

jellegetesség: .....

típus: .....

III. ANAGRAMMA

Az anagramma a szójátékok azon fajtája, melyben értelmes szavak vagy mondatok betűinek sorrendjét úgy változtatjuk meg, hogy az eredmény szintén értelmes szó vagy mondat legyen. Mely magyar költők, írók nevét rejtik a következő versike sorai? 8 pont

Átfon Seprődi, ...
anyja sáron .....
ad, ernyed, ...
őszies konty áldoz, ...
ily stáb himba .....
áramot ásni, ...
rizs, izom, gnóm CD, ...
hévizi ácsolat kinyom. ....

IV. ÖT SZÓ – EGY VERS

Ha egy ismerős versből csak néhány szót hallunk, gyakran töprengünk, melyik vers szavaival találkozunk. Ez ennek a feladatnak az alapja. Kinek mely versére ismersz rá a megadott szavakból? 10 pont

Szavak	Szerző	Műcím
elhágy, csepegtetsz, csalfa, bókol, tünemény		
zászlónk, szőlővesszein, tép, őseinket, hozz		
átoksúly, epedez, nagyszerű, hordozák, jőni		
hetyke, pályám, omnibuszon, makacsul, érdem		
haris, csaplár, farkas, betyár, kavargó		
fölmerül, szenvedély, örök, tündértaván, csillagmiriád		
erdejében, elhibázott, hiába, nyakkendőmben, összetépett		
vágy, börtön, mindenséget, alfa, kitörnöm		
összedőlt, feleim, vegyszer, mennybolt, ereklye		
alkony, hamvassá, árnyak, ezredévek, felvetődtek		
áldott, hús, gyönyörűszép, bölcsőm, ördög		

V. „MICSINÁL A KICSODA?”

Ezt a játékot Karinthyék baráti köre találta ki. Úgy játsszuk, hogy egy vers minden szavát kérdőszóval helyettesítjük (a névelők, kötőszók, indulatszók változatlanul maradnak). A kérdőszót mindig ugyanúgy ragozzuk, mint az eredeti szót. Ki kell találnod, kinek melyik műve az eredeti szöveg! 5 pont

„Micsinál a kicsoda?”	Szerző	Műcím
Micsináltam a micsodára, Micsináltam a micsodára?		
Micsodába micsodált a milyen micsoda? Mire micsinál a micsoda, milyen micsoda micsodája?		
Hogyan micsinál a milyen micsoda micsodája A micsoda micsodájából a kicsodára?		
Micsodába mikor micsinált a micsoda, Milyen kicsoda micsodáján micsinált hogyan?		
Micsinált a micsoda, A micsodák micsodája; Micsinálva micsodát-micsodát, Milyen micsodákat micsinál Milyen micsodája.		

VI. ALAKZATOK

A klasszikus retorika alakzatnak nevezi a beszédépítő, nagyobb kifejezőerőt szolgáló eljárásokat. Ezeket az irodalom is szívesen használja. Az alakzatok mely típusát ismered föl a következő idézetekben? 5 pont

Idézet	Alakzat
„Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom...”	
„Szertenézett, s nem lelé / Honját a hazában...”	
„Az emberöltő kel, nő, zajg, bomol/ Küzd hömpölyög, él s éltet szüntelen...”	
„Nincs tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben...”	
„...engedelmet kérek,/Majd elfeledtem győri vitézségtek./Mikor emeltek már emlékszobort/A sok hős lábnak, mely ott úgy futott?”	

VII. KÉPEKBEN

A szóképek, más néven trópusok a nyelvi elemek jelentéseinek, asszociációs tartományainak érintkezésén, kapcsolatán alapuló, ezeket felhasználó stilisztikai eszközök. Hatásuk a szöveg képszerűvé tétele. Milyen szóképekre ismersz az alábbi idézetekben? 4 pont

Idézet	Szókép
„Arany már a fák színe, arany, mint a méz.”	
„A szerelem sötét verem.”	
„Beszél a fákkal a bús őszi szél, Halkan beszélget, nem hallhatni meg...”	
„S hallgatna bölcs, fehér csönd, ha télre jár a naptár...”	
„Két keréken tette meg a több száz kilométeres utat.”	

VIII. EGY KIS NYELVTAN

A feladatod az alábbi Juhász Ferenc-idézet több szempontú, a leíró magyar nyelvtan rendszerén alapuló vizsgálata. Válaszolj a kérdésekre!

„A magyar nyelv: létem, jövőm és reményem.” (Juhász Ferenc)

1) Mely hangokra gondoltunk az alábbi példamondat alapján? 4 pont

- mássalhangzó, zöngés, orrhang, ínyhang (szájpadláshang), rövid: .....
- magánhangzó, magas, középső nyelvállású, ajakréses, hosszú: .....
- magánhangzó, mély, alsó nyelvállású, ajakkerekítéses, rövid: .....
- mássalhangzó, zöngés, ajakhang, orrhang, rövid: .....

2) Írd ki az idézet állítmányát! 1 pont

.....

3) Milyen szó szerkezet az idézetben a *magyar nyelv* szintagma? 1 pont

.....

4) A hangalak és a jelentés viszonya alapján milyen szó a *magyar* lexéma? 1 pont

.....

5) Bontsd morféimákra az alábbi szót! Nevezd is meg az alábbi szó szóelemeit! 2 pont

r e m é n y e m

6) Milyen mondat a fenti idézet? Karikázd be a helyes válaszokat! 3 pont

- tómondat, bővített mondat, összetett mondat
- kijelentő, felkiáltó, felszólító, óhajtó, kérdő
- állító, tagadó

FONTOS TUDNIVALÓK

Megoldásaitokat postai úton vagy elektronikus levélben várjuk az alábbi címek egyikére:

- Egri Dobó István Gimnázium, 3300 Eger, Széchenyi u. 19. (A borítékra írjátok rá: Szoviar János tanár úr részére!)
- szoviar.janos@edig.hu (A levél tárgyrovatában feltétlenül tüntessétek föl: Levelezős verseny!)

A második feladatlap visszaküldésének határideje: 2021. november 2. (15⁰⁰)